

БОНДАРЕНКО К. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ СИСТЕМИ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Публічне адміністрування є одним з найскладніших інститутів та категорій адміністративного права через свій комплексний характер, специфіку суб'єктів та об'єктів державного управління і взаємозв'язків між ними. Публічне адміністрування, як і будь-яка інша діяльність органів в державі повинна здійснюватись на підставі певних керівних настанов, базових положень, які відображають загальні тенденції та напрямки функціонування держави в цілому. Такі базові положення є принципами публічного адміністрування, і, звичайно, їх визначення є вкрай важливим для теорії адміністративного права і правозастосовчої практики, оскільки чітке встановлення та усвідомлення принципів публічного адміністрування є запорукою належного здійснення своїх повноважень органами публічного адміністрування.

Суттєвою особливістю принципів публічного адміністрування є закріпленість їх у більшості правових норм. Правове закріплення принципів надає їм більшу конкретність і стійкість в управлінських відносинах. Деякі принципи закріплюються в низці форм: у вигляді політичних і правових норм, традицій та ідеологічних цінностей [1]. За таким визначенням, принципи державного управління та публічного адміністрування мають сприйматись як тотожні, однак, існуючі класифікації принципів публічного адміністрування доводять протилежне.

Так, серед принципів Європейського адміністративного простору та європейських принципах діяльності публічної адміністрації слід назвати: пов'язаність адміністрації законом, пропорційність, захист законних очікувань, недискримінації, бути вислуханим у процесі прийняття рішення в адміністративній справі, відшкодування заподіяної шкоди, рівного доступу до адміністративних судів, відповідальності публічної адміністрації, а також стандарти, що стосуються участі юридичних осіб, стандарти, що стосуються виконання рішень, стандарти, що стосуються забезпечення прозорості та контролю [2].

Зазначається, що принципи публічного адміністрування тісно пов'язані із його суттю. Класичними є принципи, виділені Г.Б. Петерсом: територіальності; мериторичності; об'єктності; функціональності. Проблемою у цьому випадку є визначення пріоритетних цілей, а протиріччям – дилема між цілями суспільства та цілями власне адміністрації [3].

Дослідження літератури з питань публічного управління та адміністрування доводить, що головними принципами публічного адміністрування виступають: 1) верховенство права; 2) об'єктивність; 3) пропорційність; 4) незловживання владою; 5) службова співпраця; 6) ефективність; 7) субсидіарність; 8) «єдине вікно»; 9) пріоритет державної політики; 10) зворотний зв'язок; 11) демократія; 12) системний підхід; 13) централізм на демократичній основі; 14) соціальна справедливість [4].

За універсальністю принципи управління розподіляються на: загальні (принципи системності, об'єктивності, саморегулювання, зворотного зв'язку, оптимальності, інформаційної достатності, демократизму, гласності, змагальності, стимулювання); часткові — принципи, що застосовуються у різних підсистемах чи суспільних сферах, і принципи, що застосовуються при аналізі різних суспільних явищ, організацій, інститутів. За спеціалізацією визначають такі групи принципів публічного адміністрування: організаційно-політичні, організаційно-технічні принципи побудови апарату управління, організаційно-технічні принципи діяльності апарату управління. За функціональним призначенням принципи публічного адміністрування поділяють на: 1) суспільно-політичні принципи; 2) структурні принципи; 3) принципи державно-управлінської діяльності.

Визначають також такі види принципів публічного адміністрування, які повністю дублюють поділ принципів державного управління: загальносистемні, структурні (структурно-цільові; структурно-функціональні; структурно-процесуальні), спеціалізовані [5].

С.І. Чернов та С.О. Гайдученко пропонують поділ принципів публічного адміністрування на загально-методичні принципи (пріоритет державної політики, система управління — інформаційна система, економії ентропії, найменшої дії, цілеспрямованої діяльності, не всеохоплюючої діяльності, зворотного зв'язку), принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний процес, принципи, що регулюють адміністрування як соціально-економічний процес, та принципи, що регулюють адміністрування як соціально-культурний процес [1].

Таким чином, аналіз існуючих в теорії видів систем принципів публічного адміністрування свідчить про те, що публічне адміністрування здійснюється на підставі всіх принципів державного управління (що не може викликати подиву через надзвичайну близькість категорій «державне управління» та «публічне адміністрування»), однак, окрім цього, має і власні специфічні принципи, характерні лише для публічного адміністрування. Це такі принципи, як: мериторичності, пропорційності, субсидіарності, централізму на демократичній основі, «єдиного вікна», економії ентропії, найменшої дії тощо.

Список використаної літератури:

1. Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» / С.І. Чернов, С.О. Гайдученко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://eprints.kname.edu.ua/35679/1/Конспект%20лекцій%20ПА.pdf>
2. Баранчик П.О. Принципи публічного управління як складова принципів адміністративного права // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.stattionline.org.ua/pravo/76/12265-principi-publichnogo-upravlinnya-yak-skladova-principiv-administrativnogo-prava.html>
3. Публічне управління та адміністрування. Навч. посіб. / Ю.Г. Кальниш, Т.М. Лозинська, В.І. Тимцуник // [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://pidruchniki.com/81269/menedzhment/printsipi_diyalnosti_funktsiyi_publich_nogo_administruvannya
4. Шура Н.О. Принципи публічного адміністрування як регулятори соціально-економічних процесів у національній економіці // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/54.pdf>
5. Види принципів публічного адміністрування // [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://studopedia.su/2_41805_vidi-printsipiv-publichnogo-administruvannya.html

КОЗАЧУК Д. А.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

МИХАЙЛОВ О. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук

ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕГЛЯДУ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА У СВІТЛІ ОНОВЛЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

Реформа судової системи вийшла на етап приведення процесуальної форми у відповідність до сучасних стандартів здійснення правосуддя, що означає перегляд усіх процесуальних кодексів, уніфікації судових процедур та впровадження нових ідей щодо забезпечення їх ефективності. Виходячи із змісту внесених на розгляд законопроектів [1], пропозиція про об'єднання судових процесів (навіть близьких за сутністю змагальних судових процесів) у єдине судове право не отримала підтримки, хоча тенденція до їх зближення видається очевидною. Кожен із судових